

# עלון תורני

## עלון תורני שבועי בעניני אגדה והלכה אקטואלית

### פרשת תרומה

|             |       |       |       |       |           |       |         |          |              |
|-------------|-------|-------|-------|-------|-----------|-------|---------|----------|--------------|
| הדלקת נרות: | י-ם:  | חיפה: | ב"ש:  | ת"א:  | ניו יורק: | פריז: | לונדון: | קזבלנקה: | מפטידין:     |
| 17:00       | 17:00 | 17:08 | 17:18 | 17:16 | 17:25     | 18:02 | 17:09   | 18:55    | 18:55        |
| צאת שבת:    | 18:12 | 18:13 | 18:14 | 18:14 | 18:27     | 19:20 | 18:29   | 20:03    | וה' נתן חכמה |
| ר"ת:        | 18:52 | 18:51 | 18:53 | 18:50 | 18:58     | 19:46 | 18:52   | 20:38    |              |

### דבר ה' זו הלכה

מעובד מתוך ספרי הגרש"ז רוח שליט"א ראש המכון

### האם יש צורך בכישול ישראל בטחינה וחלבה

הטחינה והחלבה מקורם מהשומשום והגרעיני השומשום אינם רגילים כ"כ באכילה כשהם חיים. מטעם זה ישנם שהתעוררו לאסור את מוצרי הטחינה והחלבה כיוון שבמפעלים שטוחנים בהם את השומשום העובדים הם נוכרים. אלא הדבר אינו נכון וחסר למעוררים כמה פרטים טכניים על אופני האכילה השונים של השומשום, ואופן הטחינה וכמ"כ אופן הכנת החלבה ומטרת השורש חלבה. ונפרט אופני השימוש בשומשום ובעשיית הטחינה והחלבה ויתבאר בסוף דברינו שאין כלל מקום או צורך לחוש בזה משום בישולי עכו"ם. ראשית, את השומשום קונים בעיקר ממדינות אפריקה כגון אתיופיה אוגנדה ועוד. בארץ מקבלים את התוצרת לאחר מיון ראשוני מכל הפסולת, ובמפעל מבצעים ניפוי וניקוי נוסף.

השימוש העיקרי בשומשום הוא לתעשיית הטחינה, כאשר טוחנים את הגרגירים, במדינות רבות הטחינה היא מגרעינים לא קלויים. לאחר שמתקבל השומשום למפעל - כשהוא בשקים או בקופסאות ענק, הוא נכנס לניפוי על ידי נפה מיוחדת ומפוח, ומשם הוא ממשיך למכונה לקילוף השומשום, ולאחר מכן הוא נכנס לתוך מיכל שבו מוסיפים כ-15% מים כדי שהשומשום יקבל לחות. לאחר מכן מעבירים את השומשום ללין שמייבש את השומשום וקולה אותו קלות, משם הוא עובר לשולחן צינון שבסופו מפוח, המצנן את השומשום. בסוף השולחן יש ניפוי אחרון על ידי נפה ומפוח. החומר הסופי עובר על מסוע לחדר הטחינה. בצורה שאינה משתמעת אפילו כספק מוכח שאין כאן כל הליך של בישול, ובמפעלים הישנים לא היה השומשום עובר אפילו קלייה קלה וכיון שכך הוא נכנס תחת ההגדרה של "נאכל חי" ואף מי שיאמר שעל ידי הקליה המועטת השומשום משביח יותר, לית לן בה.

יצור החלבה הוא כשמוסיפים לטחינה חומרים נוספים כגון שמן סוכר ושורש חלבה. טענתם של האוסרים שראו שמבשלים את שרש החלבה וע"כ יש צורך בכישול ישראל. אך האמת ששורש החלבה הוא שורש טבעי ולחלבה אין צורך כל בשורש עצמו והוא בעצמו אינו נאכל לא לפני הבישול ולא לאחריו והוא לא נכנס לחלבה בשום צורה. אלא משתמשים בו לצורך צדדי בלבד. [ומה שמבשלים אותו במים הוא לא בכדי שיהיה מבושל אלא שבכך אפשר יותר בנקל להוציא ממנו את החלבונים הנצרכים]

ולכן נראה ברור להלכה ולמעשה שאין בזה כל חשש של בישול עכו"ם ואין צורך כלל להדר בזה כיון שהוא נאכל חי כמות שהוא וקיי"ל שכל שנאכל כמות שהוא חי אין בו משום בישולי עכו"ם. והטעם שלא חשבו בישול בקליה המועטת שעובר הוא כיון שאין כאן קירוב דעת בין הגוי לישראל כיון שהגוי לא חידש בבישול כלום.

וגדר מי הקובע אם נאכל חי או לא האריך בזה החיד"א [ביו"ד סי' קיג א] ובסוף דברו הביא את דעת הראב"ן שהולכים בתר רוב העולם ולא אחר דעת יחיד דבטלה דעתו. וכ"כ הפר"ח, והכה"ח כתב שאם יש מקומות שנאכלים ויש מקומות שלא כל מקום הולך אחר מקומו. אמנם יש שכתבו שאדם חשוב לא יאכל דבר שבישלו גוי אף אם הוא נאכל חי, ומקור הדיון הוא מהגמ' שבת שרש נחמן שמה מים שחיים גוי, ושמע רבי אמי והקפיד שעל אדם חשוב ראוי להחמיר על עצמו. והזכירו גמ' זו רבותינו הרא"ש והרי"ף, והביא הרחיד"א ש"כ"כ מההרי"ק ש"כ"כ רבנו האר"י. אלא שלהלכה רבנו הרמב"ם והטור והשולחן ערוך השמיטו דין זה. וכתב הוב"ע צדק שגם אדם חשוב אינו צריך להחמיר על עצמו בזה. ופוק חזי שלא חוששים לזה.

העולה מן האמור: השומשום נאכל חי כמות שהוא, בעיבודיו השונים הוא מיוצר לפעמים אם שומשום חי ולפעמים קלוי, אולם אין הקליה למטרת העיבוד כלל. ועל כן אין בשומשום ומוצריו צורך בבישול ישראל דווקא.

וכן הסכים לזה מרן הראש"ל צ"ח הגר"ע יוסף וצ"ל וכן נמסר בשם הרב אלישיב וצ"ל. ולהחל"ח כך הסכים להלכה מו"ר הגר"ש עמאר שליט"א

### חכמת שלמה

לקח ולימוד מן הפרשה על פי שיעורו של מו"ר הראש"ל הגר"ש עמאר שליט"א רבה של ירושלים

השבת פרשת תרומה. העניין של מצוות תרומה בכלל, היא אחת המצוות המרכזיות בתורת אלקים חיים והיא מעמידה את העולם לעזור אחד לשני איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק.

אבל כאן בפרשה יש לנו מצוות תרומה מיוחדת שהשם מצווה ואומר למשה "דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" ולכאורה צריכים אנו להבין וכי השם צריך את התרומה שלנו והרי לה' הארץ ומלאה והוא היה יכול לבנות את המשכן גם ללא שאנחנו נביא תרומה ונבנה? אלא השם רוצה שנביא כל מני דברים שיעשו מהם משכן "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" לכן הוא רוצה את התרומה מאתנו, כי בשביל שהשם ישכון בתוכנו ואבוא להשרות שכינתו עלינו הוא מצווה מאתנו להביא את מה שצריך לבנות הוא יכול להביא אבל הוא רוצה דווקא שאנחנו נתן.

עניין זה הוא כמו במעשה ששאל אנטינוס את רבי: הרי אתם אומרים שהשם ברא את האדם שלם אז למה ציווה אותו על ברית מילה, תשאירו אותו שלם עם עורלתו ומאידך אם אתם אומרים שהאדם כן צריך להיות מהול אז למה הקב"ה לא ברא אותו מהול. וענה לו רבי אענה לך במשל מחיטים שכמו שהחיטים לא נבראו ראויים לאכילה אלא צריך להוציא אותם ולדוש אותם מהמוץ שלהם ולטחון ואחרי הטחינה עושים עוד ברירה וניפוי ואחר כך לשים ואופים, הוי אומר שהשם ברא את הדברים שהאדם יתקן אותם, והווי "הארץ נתן לבני אדם" שבני האדם הם שישלימו את הברירה. אותו דבר גם בברית שהשם נתן את המצווה הזו ביד האדם שהוא ישלים ויתקן.

גם כאן במשכן היות ונתאווה הקב"ה שיהיה לו דירה בתחתונים להשרות בה שכינתו, שהרי הקב"ה נמצא בכל מקום "השמים כסאי והארץ הדום רגלי", ומה אנחנו בכלל מצד עצמנו, אלא שהקב"ה צמצם את עצמו והשאיר מקום לעולם הזה והתאווה שתהיה לו דירה דווקא בעולם הזה. ההסבר לכך הוא שהוא רוצה שאנחנו - בשונה כל שאר ברואי העולם ואפילו המלאכים - תהיה לנו זכות בחירה, המלאכים הם אמנם עושים את רצון השם "גיבורי כח עושי דברו" אבל אין להם בחירה לעשות או לא לעשות כמו שיש לנו. על כך כשאנחנו בוחרים לעשות את רצון השם מתקיים "ישמח ה' במעשיו" אז יש לה' שמחה אמיתית והוא אומר תראו את הבריות שיצאתי שהם עושים רצוני.

ועל כן ציווה השם לקחת את תרומת המשכן מכל ישראל שכיוון שיש להם בחירה שלא לתת ואף על פי כן הם יתנו ברצון גמור את הזהב את הכסף ואת הנחושת התכלת והארגמן ותולעת השני ושש ועיזים העורות אילים וכו' ומכל הדברים הללו יעשו את המשכן מתוך בחירה חופשית ורצון, אז אני אבוא ושכנתי בתוכם, אפשר להוסיף שאמרו רבותינו "ושכנתי בתוכם" ולא בתוכו - שהכוונה בתוך כל אחד ואחד מיישראל, ועל פי הנוצר נפרש שהקב"ה משכין את עצמו בכל אחד ואחד כפי שהכין את עצמו, וכפי שהאדם יותר יעשה מתוך געגוע של קדושה באותה מידה הקב"ה ישרה בו את שכינתו, השם יזכנו ויבנה מקדשנו בבית השלישי שיקום על תילו בביאת משיחנו במהרה בימינו אמן.

### יוצא לאור ע"י 'המכון למצוות התלויות בארץ'

בראשות הגאון רבי שניאור ז. רוח שליט"א.

רבי עקיבא 4 אלעד. טל 03-9030580 פקס 039030891

מייל: b.m@macon.co.il אתר המכון: hamachon.co.il

עורך: הרב יחיאל רוח שליט"א.

# מעשה אבות

## רבי יצחק בן וואליד – ט אדר ב' תר"ל

בפרט. בשנת תרכ"ח בשל הרעב הכבד ששרר בטטואן, פנה חכם יצחק בן וואליד יחד עם חכם יצחק נהון לסר משה מונטיפיורי בבקשת עזרה לקהילה היהודית בטטואן.

אהבתו לארץ ישראל הייתה עזה, ומסופר שהשתוקק לכל פיסת מידע מארץ ישראל והגה בה יומם ולילה התעניין בכל אשר קורה בה. הוא תרם ביד רחבה לאנשים שהגיעו מארץ ישראל ובשנת תרכ"ב גמר אומר בנפשו לחונן את עפרות ציון וירושלים. לקח את בני ביתו ועוד מספר משפחות שהצטרפו אליו ועלו לארץ הקודש. ראשית ישיבתו באה"ק הייתה בעיר חיפה בה הקים ישיבת קבע. כוונת רבינו הייתה לשבת בארץ ישיבת קבע. הוא תר בארץ לאורכה ולרוחבה והשתטח על קבורות הצדיקים, עלה לירושלים וחונן את עפרה.

סביב רבנו נקשרו מסורות כבעל מופת. כך למשל, היה לרבי יצחק מטה ששימש לו כמקל הליכה שעבר מדור לדור במשפחתו והיה ידוע בסגולותיו הרבות בריפוי מחלות ובייחוד כסגולה ללידה קלה. סיפורים רבים סופרו על כך שהמקל ריפא אנשים שאיש לא הצליח לרפא, ועל נשים רבות עם בעיות וסיבוכים בלידה שנפתרו באורח פלא לאחר ברכתו של רבי יצחק.

בגיל 93 נחלש כוחו וגם כאשר שכב במשך 3 שבועות על ערש דווי הקפיד שיגיעו לביתו מנין לתפילה, ולמד רק את סדרי קודשים וטהרות מהש"ס כאשר הוא שוכב על המיטה וביום ט' אדר ב' בשנת תר"ל עם כניסת השבת נפטר בעת ששפתיו מדובבות את המילים "מזמור שיר ליום השבת". בצניעותו ציווה בצוואתו שכאשר ילוו את מיטתו לא יקראו לו בתארים אלא רק רב ודיין, ואת בניו שימשיכו במעשי צדקה. ביקש שיכריזו לבקש מחילה אם פגע במישהו.

הוא נטמן בעירו טטואן וקברו נודע כאתר עלייה לרגל וביום השנה לפטירתו היו באים המונים להתפלל להשתטח על קברו.

רבי יצחק בן וואליד כתב דברי קודש וספרים רבים שהמוכר שבהם נקרא "ויואמר יצחק" שאלות ותשובות, אשר רבי חיים שמואל נתן הסכמה לספר ומכנה את רבי יצחק בתוארי שבח רבים ומעלה את נס גדולתו בתורה ובין היתר כתב עליו "כתר תורה גדולה, משירי כנסת הגדולה מעלת הרב הגדול מעז ומגדול, סבא דמשפטים".

רבי יצחק בן וואליד אחד מדמויות הגאונים של חכמי מרוקו ויהודי טטואן רב ומקובל, כותב הספר "ויואמר יצחק" נולד בשנת תקל"ז בעיר החכמים והסופרים טטואן למשפחת רבנים ולאביו רבי שם טוב. נקרא על שם סבו רבי יצחק. משחר ילדותו העידו עליו שלגדולות הוא נועד. עוד לפני שהגיע לגיל מצוות שקד על לימודי התורה ומגיל צעיר התגלו בו ניצני קדושה וטהרה.

בצעירותו התייתם מאביו והוא ומשפחתו חיו בדוחק רב. מספרים שלאחר מות אביו כלכלת הבית הוטלה על אימו שעבדה ויגעה על הבאת לחם לביתה מרובה הילדים. באחד הימים כשעמדו על חרפת רעב נאלצה אימו למכור את הש"ס של אביו כדי לקנות לחם לילדיה הקטנים. רבי יצחק הצעיר שראה את עצבונה של אימו החליט לעשות כל שביכולתו כדי לקנות את הש"ס של אביו בחזרה וכך עשה, אסף פרוטה אחר פרוטה עד שהצליח להשיב לאימו את ספריו של אביו שנפטר.

בגיל 17 גילה בקיאות וידע רב בתורה ובהלכה וכל רבני הדור הכירו בו והאמינו שיגיע לגדולות. בגיל 18 נשא לאישה בת למשפחת רבנים אשר ילדה את בנו הבכור, אולם תוך זמן קצר נפטרה והותירה אותו עם ילדו הקטן. לאחר מספר שנים נשא לאישה את שמחה וידאל ביבאס - רבנית דגולה, שעזרה לו בעבודות הקודש וילדה לו עשרה ילדים אשר כולם עסקו בתורה ונהפכו לרבנים גדולים. משפחתו שמנתה 13 נפשות חיה חיי דלות והסתפקה במועט, הוא התפרנס מכתבת שטרות ובית הכנסת שהיה ברשותו.

רבי יצחק בן וואליד היה ידוע בצניעותו הרבה וסירב למשרות רבות שהוצעו לו, רבים פנו אליו בדבר הלכה אך כאשר פנו אליו אנשי העיר טטואן לשמש כרבם סרב. כיוון שאנשי הקהילה לא הרפו מבקשתם, עזב ר' יצחק את טטואן ועבר לגיברלטר. אנשי עירו שלחו אחריו שליחים על מנת להחזירו לעירם והתעקשו שיבוא לשמש להם כרב, לאחר בקשותיהם החוזרות קיבל את הכהונה ושימש כרב העיר וכאב בית הדין במשך 40 שנה. גם בתפקיד זה נשאר צנוע, נעים הליכות ואוהב אדם ונענה לכל בקשה ושאלה בנושא הלכה. הוא התגלה כמנהיג בעל שיעור קומה ודאג ללא לאות לבני קהילתו ולעניים יתומים ואלמנות

# מילי הקסידות

## סגולת וכוח מצוות התפילין

ועל פי האמור יבוא על נכון וקושיא אחת תתיר את חברתה. ונקדים לזה עוד מה שאמרו רז"ל שעל ידי שלומד האדם ביגיעה ועמל הוא משבר את כל הקליפות ומכניעם. והנה כבר אמרנו שסגולת התפילין היא גם כן זו ממש, ועל פי זה הרי זה כמבואר שאין כוונת ישראל לפטור עצמם מעסק התורה ח"ו אלא כוונתם רצויה דמרויב טרדות ותלאות אין להם פנאי ללמוד תורה ביגיעה ועמל שבלימוד כזה דווקא זוכים למעלות הנוכרות. ואם כן איפה במה יבנע כח היצר הרע? על כן אמר להם הקב"ה תקיימו מצוות תפילין שנמצא בהם סגולת התורה ממש וממילא רווחא ושיכניע את היצר הרע.

ומורי ורבי פירש על פי מאי דאמרין בגמרא תנו רבנן "ואספת דגנך" מה תלמוד לומר? לפי שנאמר "לא ימוש ספר התורה הזה מפך והגית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל", יכול דברים ככתבן? תלמוד לומר 'ואספת דגנך': הנהג בהן מנהג דרך ארץ, דברי רבי ישמעאל; רבי שמעון בן יוחי אומר: אפשר אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת קצירה, ודש בשעת דישה, וזורע בשעת הרוח - תורה מה תהא עליה? - אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתו נעשית על ידי אחרים, שנאמר "ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אכריכם וכרמיכם", ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום - מלאכתו נעשית על ידי עצמן שנאמר "ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותיירשך ויצהרך" ולא עוד אלא שמלאכת אחרים נעשית על ידן וכו'. אמר אביי: הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידן, כרבי שמעון בן יוחי ולא עלתה בידן. ע"כ לשון הגמרא.

ולפי זה יבוא על נכון, שכונת ישראל סבירא להו כרבי ישמעאל דאמר נהוג בהם מנהג דרך ארץ ואומרים לפני הקב"ה דאפילו הכי רצונם היה להיות יגיעים בתורה יומם ולילה וכפשטיה דקרא וכדדריש ליה ר"ש אלא שאין להם פנאי דהם עסוקים בדרך ארץ על המחיה ועל הכלכלה. ולזה אומר להם הקב"ה קיימו מצות תפילין ומעלה אני עליכם וכו' שמצוות תפילין היא שקולה ככל התורה.

(מהספר שמו יוסף לרבי יוסף בנו של רבי יצחק בן וואליד זצ"ל)

מצינו במדרש שוחר טוב וז"ל אמר רבי אלעזר אמרו ישראל לפני הקב"ה רוצים אנחנו להיות יגיעים בתורה יומם ולילה אבל אין לנו פנאי. אמר להם הקב"ה קיימו מצות תפילין, ומעלה אני עליכם כאילו אתם יגיעים בתורה יומם ולילה. רבי יוחנן אמר מקרא מלא הוא זה "והיה לאות על ירך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך" ע"כ לשון המדרש.

הא למדת שמצוות תפילין שקולה ככל התורה. ועל פי זה יתבאר מקראי קדש בפרשת שמע, "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצווך וכו' וקשרתם לאות על ירך" וכו' ולכאורה קשה שהרי פתח בכל מצוות התורה שהרי כתב "והיו הדברים האלה" וסיים רק במצוות תפילין "וקשרתם לאות על ירך"?

ועל פי האמור יבוא על נכון שבתחילה אמר "והיו הדברים האלה על לבבך" וכו' שמדבר על כל התורה, אך אם תאמר בלבבך אין לי פנאי לזה, על כן הוסיף ואמר "וקשרתם לאות על ירך" דהיינו מצוות התפילין שבה מעלה אני עליכם כאילו יגעתם בתורה יומם ולילה, כיון שמצווה זו היא שקולה ככל התורה, שיש בהם סגולת התורה ממש שמתיש כח היצר הרע, אשר מפני זה נצטוונו להניח את התפילין על הראש כנגד המח, ושל יד כנגד הלב דתרי סרסורי דעבירה הם כמ"ש רז"ל.

ועל פי זה יתבאר כוונת הכתוב בפרשת קדש "והיה לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך" שלכאורה הרי מילת "לך" מיותרת דמה חסר הלשון אם היה כותב 'והיה לאות על ירך'. ועוד מה זה שייך למה שכתב אה"כ "למען תהיה תורת ה' בפיך".

אכן על פי האמור ניהא שרוצה לומר תדע לך שמצווה זו היא לך דהיינו להנאתך ולטובתך, להצילך ולתת אויבך לפניך שהוא יצר הרע וגונדא דיליה ולזה אני מצווך שיהיה לאות על ירך ולזכרון בין עיניך" דהיינו כנגד הלב והמח ואז מובטח לך שיהיה תורת ה' בפיך כי אם ביראת ה' כל היום. הרי שלך לפניך דמצוות תפילין שקולה ככל התורה. אלא שיש לדקדק במאמר זה. למה הלשון אומר רצוננו להיות יגיעים, למה לא נאמר רצוננו ללמוד תורה? ושנית, במה שאומר להם קיימו מצוות תפילין ומעלה אני עליכם כאילו יגעתם בתורה יומם ולילה, דאם כן תורה מה תהיה עליה?



## מישג בכשרות

### איסורי אכילה

איסורי אכילה הם דברים האסורים באכילה מן התורה, או מדברי-סופרים

איסורי אכילה של תורה: רובם הם באזהרת לאו, וחייבים עליהם מלקות, כגון גיד הנשה, שנאמר: **עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנֶּשֶׁה**. ומהם באזהרת לאו, וחייבים עליהם כרת, כגון דם, שנאמר: **וְכָל דָּם לֹא תֹאכְלוּ**. ומהם באזהרת לאו, וחייבים עליהם מיתה-בידי-שמים, כגון תרומה ובכורים לזר. ויש שהם באיסור-עשה, כגון חֵלֶב פסולי המוקדשין, היינו קרבנות שנפלו בהם מום ונפדו, שנאמר: **תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ בָשָׂר**.

איסורי חכמים: מלבד מה שבהרבה איסורי תורה ישנם פרטים ואופנים האסורים מדרבנן, כגון בשר עוף בחלב באיסור של בשר-בחלב, ישנם גם איסורי אכילה מיוחדים של דבריהם, כגון פת גוי, שנאסרה באכילה כדי שלא יתערבו בהן ישראל ויבאו לידי חתנות.

אכילת איסור, שאזהרתו נאמרה בתורה בלשון אכילה, אין חייבים עליה אלא אם כן אכלה כדרך אכילתה, היינו כדרך שנהנה מהאכילה. אבל אם אכל שלא כדרך הנאתה - כגון שאכל חֵלֶב חי, או שעירב דבר מר במאכל האסור ואין בו הנאה לחיך - פטור. ואם יש בדבר איסור, נחלקו הדעות: יש אומרים שהדבר אסור מהתורה. יש אומרים שהדבר אסור מדרבנן. ויש אומרים שאין בדבר איסור כלל.

בבשר-וחלב וכלאי-הכרם, שאיסורם לא נאמר בתורה בלשון אכילה, חייבים אף שאכלום שלא כדרך הנאתם, וכתבו ראשונים שאף בעבודה זרה כך, שגם בה לא נאמרה בתורה לשון אכילה.

מאכל של איסור שנסרח עד שאינו ראוי לאכילת אדם, אין עליו שם איסור, שנאמר: **לֹא תֹאכְלוּ כֵל נִבְלָה** לגר אִשָּׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וְאָכְלָה - הראויה לגר קרויה נבלה, שאינה ראויה לגר אינה קרויה נבלה. כתבו ראשונים שמאכל זה מותר לאוכלו לכתחילה, אלא שאם הוא בעין, אסור משום בל-תשקצו. נפסל מאכילת חלב, לדברי הכל פקע שם האיסור ממנו, אפילו שנפסל אחר שכבר חל עליו שם האיסור.

חמץ שנתעפש ונפסל מאכילת אדם, והכלב יכול לאכלו, לא נתבטל מתורת חמץ הואיל וראוי להחמיץ בו עיסות אחרות, כל שלא נפסל מאכילת חלב חל עליו האיסור. אכן אם נפסל מאכילת חלב מותר באכילה, ודוקא כשנפסל קודם זמנו, אבל נפסל לאחר זמנו - אסור, לפי שכבר נאסר בהנאה קודם שנפסל, ואפילו אפרו אסור, ויש אומרים שמדרבנן אסור באכילה אפילו נפסל קודם זמנו, לפי שכהאדם אוכלו הוא מחשיבו על ידי זה לאוכל.

גיד הנשה, אף על פי שיש סוברים שאוכל שאינו ראוי הוא, שכן עץ בעלמא הוא, שאין בגידים בנותן טעם, מכל מקום חייבים על אכילתו, וחידוש הוא שחידשה תורה בגיד הנשה.

שקצים ורמשים שנסרחו ונפסדו מאכילה, יש מהראשונים שכתב שבשעת פגמם לא אסרתם תורה, ואין איסורם אלא כשיושבחו.

## הצטרפו ל'בית המעשר'

### הבית שלכם להפרשת תרומות ומעשרות כהלכה

תחת פיקוחו של:  
"המכון למצוות התלויות בארץ"

ניתן להצטרף ל'בית המעשר'  
באתר המכון או במענה הטלפוני

03-9030580



## פנת המעבדה

### וניל

פירות הווניל גדלים על צמח הווניל ממשפחת הסחלביים שהוא צמח מטפס. הפירות הם ארוכים והם למעשה תרמיל שבתוכו זרעים קטנים שחורים. התרמיל בעודו על העץ צבעו ירוק, ובמצב זה צריך לקוטפו כדי לייבשו ולשמרו. הליך הייבוש שלו ארוך מאד, כשנה ויותר, ובסוף התהליך הוא שוקל כרבע ממשקלו המקורי. בתחילה מחממים אותו בחום של 65 מ"צ לכמה דקות, לאחר מכן מאחסנים בקופסאות עץ מכוסים בבד לתקופה של ארבעה חודשים, ולאחר מכן ייבוש קצר בתנור או בשמש, מיון לגדלים ואיכות, אחסון בקופסאות עץ לתקופה של שמונה חודשים נוספים, עד אשר הוא מקבל את צבעו החום המוכר, והוא מוכן לשיווק. התרמילים השלמים משווקים כמות שהם, והשבורים והקטנים משווקים לתעשייה לייצור תמצית וניל או אבקת וניל.

עד שלב יציאתו כתרמיל שלם לאחר עיבודו, המוצר בחזקת נקי. מכאן ואילך נקיותו תלויה מאד ברמת אחסון נאותה של המוצר, כאשר באחסון ברמה ירודה תרמילי וניל עלולים להיות מותקפים על ידי מזיקי מחסן שונים, בוגרים וחלים.

אופן הבדיקה והשימוש:

תרמילים שלימים, קודם השימוש בהם יש להתבונן ויזואלית על התרמיל מכל צדדיו שאין סימני כרסום או חורים וכיו"ב. גם בזמן חציית התרמיל, רצוי להתבונן פנימית שאין סימני חרקים כגון קורים וכיו"ב.

אבקת וניל טבעי - כשהאבקה טרייה מייד לאחר הטחינה, האבקה בחזקת נקיה ומותרת ללא בדיקה. באם האבקה אוחסנה, יש לפזרה על משטח בצבע כתום, ולהתבונן שאין חרקים, וחלים, או סימני חרקים כגון קורים, גבישים או כיו"ב. במידה ונמצאה נגיעות א"א להשתמש במוצר זה.

תמצית וניל - בחזקת נקי ואינו טעון בדיקה. סוכר וניל - בחזקת נקי ואינו טעון בדיקה.

### זנגביל - ג'ינג'ר

שורש צמח הזנגביל, הוא צמח עתיק שמשמשים בו למאכל, רפואה, ובתעשיית המשקאות. השימוש בשורש הוא הן כשורש טרי, והן כמויבש, והן כמוצר טחון. שורש זנגביל בעודו טרי, הוא בחזקת נקי מחרקים. אולם באחסון ממושך עלול להיות מותקף במזיקי מחסן שונים.

אופן הבדיקה והשימוש:

כאמור, שורש הזנגביל בעודו טרי הוא בחזקת נקי ואינו טעון בדיקה. [שורש טרי הוא שורש בצבע בהיר וללא קמטים, ובוודאי שאינו מעובד או מייובש].

שורש זנגביל מייובש שאוחסן, עלול להיות מותקף על ידי מזיקי מחסן שונים בוגרים וחלים ויש לבדוקו ויזואלית שאין בו סימני כרסום, ושאין אבקה או קורים או פירורים שנגרמו על ידי החרקים השונים.

זנגביל טחון, אם הוא "טחון טרי", הוא בחזקת נקי מחרקים ואינו טעון בדיקה. ואם הוא אוחסן לאחר טחינתו, יש לפזר את החומר הטחון על משטח בצבע כתום, ולהתבונן שאין חרקים, וחלים, או סימני חרקים כגון קורים, גבישים או כיו"ב. במידה ונמצאה נגיעות א"א להשתמש במוצר זה.





# בסימן טוב ובמזל טוב

לפני מעלת מורנו ורבינו ראש המכון

הרב שניאור זלמן רווח שליט"א

רב קהילת משכן התורה אלעד

ולבנו הרב יחיאל רווח שליט"א

מרבני המכון

## לרגל הולדת הבן, הנכד - בשעה טובה ומוצלחת

יזכו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו בעתו ובזמנו ויגדל לתורה

למצוות לחופה ולמעשים טובים ותרוו נחת מכל יוצ"ח

רבני וחברי המכון בני הקהילה, אברכי ולומדי בית המדרש

בני וחברי המכון בני הקהילה, אברכי ולומדי בית המדרש

שעות פעילות  
בית ההוראה

ימים א.ג.ה

13:15-14:00 19:15-20:00

ימים ב.ד

13:15-14:00 18:15-19:00

יום שישי

12:15-13:00

## קו ההלכה והכשרות

בראשות הגאון רבי שניאור זלמן רווח שליט"א

הנהגות יום ביומו באורח חיים ויורה דעה \* כשרות המזון \* כשרות חו"ל  
מצוות התלויות בארץ \* חרקים במזון \* טפילים וכשרות הדגים

**03-7528999**

פקס: 03-7528992 מייל: [b.m@macon.co.il](mailto:b.m@macon.co.il)



המוענה ינתן  
ע"י רבני בית ההוראה  
בשעות פעילות בית ההוראה  
בשאר השעות  
ינתן מענה על ידי הרבנים  
המופיעים בתפריט

## מכותלי קו ההלכה

שאלה:

היה לפני קצרת בצק של קילו אחד וליד עוד קערה עם קילו, אני חשבת ששקערה שלפני יש שתי קילו וכיוונתי על 2 קילו והפרישתי בכרחה רק אחרי ההפרשה התברר לי שזה שני קערות נפרדות, האם הנהגתי בסדר או שצריך להפריש שוב?

תשובה:

מעיקר הדין כאשר יש שני כלים שפרט שהם פתוחים ושניהם נמצאים באותו חדר, החדר מצרף אותם. אולם כל זה כאשר בכל אחת מהעיסות יש שיעור, ורוצה להפריש מאחת על השניה. וזקוק רק לדין מוקף, וגם בזה יש אומרים שאם זה בכלים נפרדים צריך לקרב הכלים זה לזה, וכמו שפירטתי בספרי תבואת השדה על הלכות חלה, ומקורות הדין מהרמב"ם, שו"ע וביאור הגר"א. אולם אין שיעור ורוצה לצרף שתי עיסות שביחד יהיה שיעור, צריך או לקרב העיסות זו לזו ממש עד שינשכו זו בזו. או להניח על העיסות ביחד מפה שיצרף אותם או להניחם בתוך סל אחד שיצרף אותם. [ובתוך הסך או המפה מעיקר הדין אין צריך שינגעו זה בזה, אבל רצוי לחוש לדעת המחמירים כיון שהדבר אפשר לעשותו בנקל]. במקרה שלך שלא עשית שום פעולה כזו, לא התחייבת בהפרשת חלה עדיין. לכן כעת גם אם כבר אפית ואת רוצה להפריש חלה. חכמינו הכל לסל אחד או תכסי הכל במפה אחת [יש מחמירים לכסות במפה למעלה ולמטה], וכעת יש שיעור שמתחייב במקום אחד ותפרישי חלה.